Ч. 24 (13.922). Львів, середа 30. січня 1935. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II пов. Конто почт. щадн. 504-060. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло" Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 " Піврічно 30·00 " Річно 60·00 "
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Петиція в українській справі до Союзу Народів і англійська преса.

Англійська петиція до Союзу Народів у справі української меншини в Польщі найшла широкий відгук в англійській пресі.

„Таймс" з дня 10. січня пише: „До Союзу Народів вислано петицію в справі положення українців у Польщі, яку підписав гурт британських послів та інших осіб

. . . . . .

Висловлюється надію, що „Союз Народів розгляне цю справу скоро і поважно".

„Дейлі Телеґраф" з дня 10. січня пише під наголовком „Українці в Польщі" так: „До Союзу Народів внесено петицію, яку підписало поважне число британських послів та інших осіб і в якій звертається увагу

Петиція звертає увагу на те, що дотепер не принято ніяких заходів, щоб поправити положення, не зважаючи на те, що ці справи вже були представлені в попередніх петиціях до Союзу Народів".

„Манчестер Ґардіян" з д. 10. січня подав довшу новинку про петицію; в ній переповідається зміст петиції та висказується сподівання, що Союз Народів займеться поважно тою справою.

Вістки про петицію подали ще: „Дейлі Геральд" (Льондон 9. і 10. січня), „Ліверпул Пост Енд Меркюрі" (9. січня), „Вестерн Мейл" (Кардіф, 9. січня), „Скотсмен" (Едінборо, 10. січня), „Вестерн Морнінґ Нюс" (Плимавт, 10. січня), „Гемстед Алвертайзер" (Льондон, 17. січня) й інші.

(УКБЮРО, ЛЬОНДОН).

„Україна і її політичні аспірації".

В січневому числі „Слявонік Ревю" (що його видає Школа Славянських і Східно-Европейських Студій при Льондонському Університеті) появилося кілька статтей на українські теми.

Проф. Олександер Шульгин є автором статті під наголовком „Україна і її політичні аспірації", в якій він на підставі історичних фактів з останніх років ілюструє змагання українців до осягнення самостійности. Стаття обіймає тринадцять сторінок великої вісімки.

Стаття о. Августина Волошина має наголовок „Підкарпатська Русь". Вона обіймає сім сторінок друку і переповідає історію створення Підкарпатської Руси та її прилучення до Чехословакії. Автор порівнює теперішній національний розвиток краю з важким режімом денаціоналізації, який панував на Підкарпатті за Мадярщини. Автор торкається коротенько також нерозвязаного ще мовного питання і звертає увагу на опінію, висказану в році 1919. чеськими фільольоґами, що літературна мова на Підкарп. Руси повинна бути українська.

Третя стаття, яка теж відноситься до Підкарп. Руси, це стаття Каміля Крофти під наголовком „Русини, Чехи і Словаки".

(УКБЮРО, ЛЬОНДОН).

Мілітаризація Німеччини.

ПАРИЖ, ПАТ. „Журналь" пише про прискорену реорганізацію німецької армії. Райхсвера матиме 300.000 вояків, які перейдуть вишкіл у націонал-соціялістичних формаціях. Ці формації істнуватимуть далі в побільшеному складі, але віддадуть армії скоростріли, панцирки і самоходові парки. Тільки 6.000 добірних членів матиме зброю для вдержання ладу в партії. Армія візьме на себе обовязок перешколити членів націонал-соціялістичної партії. В Німеччині буде істнувати тільки одна збройна сила — армія, але край буде змілітаризований.

Перед зміною конституції в СССР.

МОСКВА, ПАТ. ТАСС повідомляє: На Кремлі відкрили VII. конґрес СССР, який отворив голова центрального виконавчого комітету Калінин у присутности 1974 делеґатів. Сталіна, Молотова, Кагановича, Ворошилова та інших провідників комуністичної партії витали оваційно.

ПРОМОВА МОЛОТОВА.

Голова ради народніх комісарів Молотов склав звіт з діяльности уряду. Запевняв, що большевицький уряд веде мирну політику. Зате гостро виступив проти політики Японії і Німеччини. Підкреслив покращання взаємин СССР з поодинокими державами. Взаємини з Польщею покращали, але висліди незадовільні. Німеччина не закинула своєї політики поширювання впливів на Сході Европи. Доказом цього відмова Німеччини підписати східній пакт. З цього факту большевицький уряд поробить висновки. Німецькі зброєння мають оборонний характер. СССР уже висвободилася від залежности Німеччини привозити звідтіля машини. Закордонні довги СССР чотирократно зменшились і большевицький уряд може сплачувати їх.

Вкінці заявив, що большевицький уряд підготовляє зміну теперішньої конституції, бо вона не віддзеркалює здобутків соціялізму. Нова конституція основуватиметься на т. зв. большевицькій демократії. Зрештою про цю зміну говоритимуть ще на цім конґресі.

Демілітаризація прикордонних смуг і міжнароднє військо.

ЛЬОНДОН, ПАТ. „Дейлі Телеґраф" оголосив статтю ген. Опірса, який подав оригінальний плян безпеки Франції, який не дразнив би теж амбіції і чести Німеччини. Ґен. Опірс радить, щоби Франція і Німеччина здемілітаризували прикордонні смуги, які обсадило би міжнароднє військо, що підлягалоб Лізі Народів.

Наука про раси в школах.

БЕРЛІН, ПАТ. Міністр освіти Руст видав обіжник до німецьких шкіл з доповненням програми навчання наукою про раси. Обіжник пригадує необхідність освідомлювати німецьку молодь про велике значіння расової проблеми для майбутности німецького народу. Наука про расу розбудить між молоддю почуття відповідальности перед народом за співпрацю над збільшенням расової снаги німців.

Часопис „Дойчес Райх" виступив з домаганням створити катедру расового права на університетах. Часопис додає, що націонал-соціялізм не привязує ніякої ваги до виховання метких правників, які знають наскрізь право. Зате домагається, щоби суддями були німці, свідомі своєї расової приналежности, які зуміють видавати повновартні німецькі присуди.

—o—

Ґерінґ у Польщі, Флянден у Льондоні.

Львів, 29. січня 1935.

Пакт римський, плебісцит у Сарі, рішення Ради Ліги Націй про поворот Сарщини до Німеччини, тепер побут пруського премієра Ґерінґа у Польщі та заповіджений на 31. ц. м. виїзд до Льондону французького премієра Фляндена і міністра закордонних справ Ляваля до Льондону, — це справді докази неабиякої активности у закордонній політиці останнього місяця. Додаймо до того горячкову діяльність дипльоматії Малої Антанти, балканських держав, Туреччини і Совітів, а будемо мати образ метушні, яка звичайно попереджує постанови найбільшого міжнародного значіння.

Нинішня метушня вічно ще крутиться коло т. зв. „організації безпеки", яка видно все ще не є „забезпечена". Кожний теж із згаданих актів стоїть у найтіснішому звязку з цією справою. Все ще теж не втратили своєї актуальности такі старі комунали післяверсайських часів, як „розброєння і безпека" та сварка над тим, що має іти попереду (чи спершу розброєння чи ґарантія мира, — читай: петрифікація версайського стану річей і версайської організації Европи), і як спір за засаду колективних чи двохсторінних пактів. А проте всі ці старі проблеми таки сильно наблизились до своєї розвязки.

Передусім Німеччина поставила світ перед доконаний факт переведення дозброєння, а Англія цей факт у заявах відповідальних державних керманичів так неначеб уже признала. Зліквідована справа Сарщини усунула справді останній територіяльний спірний пункт між Німеччиною та Францією, а разураз повторювані німецькі заяви про відмову усяких претенсій до Ельзасії і Льотаринґії таки вспокоїли французьку опінію і притупили манію переслідування, на яку хворіли французи. Римський пакт закінчив французько-італійське ворогування та устійнив спільну тактику не тільки у справі забезпеки мира у Середній Европі (Австрія), але й у справі розброєння, через яку Німеччина виступила з Ліги Націй. Таким робом безпосередньо на черзі дня станула справа повороту Німеччини до Ліги. З усіх згаданих спірних справ найбільш мороки викликує здавалось би справа найбільш теоретична: збірних чи двосторонніх пактів. Бо в отій нібито абстрактній дилемі криється проблема аж надто конкретна: злощасна історія східного пакту, що товчеться від довгих місяців наче Марко Проклятий, а східний пакт, це ніщо інше як становище до Совітів.

І ось нещасний проєкт пок. Барту і Літвінова петрифікувати стан на Сході Европи є нині найбільшою журбою тих чинників, які панічно

лякаються воскресення пакту чотирьох у давній чи трохи змодифікованій формі, вбачаючи у ньому фіртку до ревізії кордонів. До тої групи держав належить передусім Мала Антанта, а наслідком зближення поміж Югославією і Румунією з одного боку та Болгарією і Грецією з другого, — також бльок балканських держав. Врешті остання держава — Туреччина, цілком підпорядкована совітській а протианглійській політиці на азійському суходолі. Ось чим треба пояснити гарячкову діяльність міністрів закордонних справ усіх згаданих держав, головно міністра Бенеша, Єфтіча та Тевфік-Ружді-Араса, які використали останню сесію Ради Ліґи, щоб натискати на керманича французької закорд. політики Ляваля, щоби перед фіналізацією римських пактів доконче фіналізувати східній пакт. Знаємо, що Ляваль, вволяючи формально цьому бажанню, разпораз звертається до Польщі і Німеччини з тією пропозицією та що відповідь Польщі буває завжди невиразна, а Німеччина все домагається спершу формального затвердження переведеного дозброєння та застерігаючи собі дискусію на тему східного пакту щойно на пізніше..

І римський пакт і вирішення справи Сари і дві останні події, згадані на вступі цих міркувань, — це самі поразки совітської дипльоматії і всіх тих міжнародніх сил, які свою концепцію оперли на надії на поміч Совітів. Під цими останніми подіями розуміємо манїфестаційне святкування перших роковин польсько-німецького пакту та подорож французьких державних діячів до Льондону.

„Ґазета Польска" оголосила спеціяльне інтервю Гітлера, німецька преса принесла заяву мін. Бека. Мало того: у роковини німецько-польського зближення мін. Ґерінґ, права рука канцлера, приїхав до Польщі на довший побут. Склав офіціяльні відвідини, перевів низку розмов у Варшаві, після чого виїхав на репрезентаційні лови, підчас яких теж напевне будуть розмови не лише на тему біловежської звірини. Коли зважити, що кілька місяців тому був у Варшаві вже й Ґебельс і що польсько-німецьке порозуміння витримало залізну пробу за час урядування пок. Барту, що Польща не заанґажувалась у протинімецькій кампанії ані в австрійській справі ані справі Сарщини і що обидві держави займають фактично однозгідне становище у справі східного пакту та самої засади пактів, — нинішня польсько-німецька манїфестація і звязані з нею розмови відповідальних керманичів мають не лише куртуазійно-формальне значіння.

Від подорожі до Льондону сподіваються всі нового кроку до вияснення ситуації: поскільки концепція франко-совітської співпраці буде ще сяк-так збережена, чи зовсім розлетиться у дребезги. Читаємо, що Велика Британія готова дати нове підтвердження рейнського пакту, себто якусь додаткову ґарантію ненарушности франко-німецького кордону. Як відомо, анґлійська прилюдна опінія надзвичайно вразлива на те, щоб не брати на себе ніяких зобовязань щодо европейського континенту і що франко-німецькі кордони (Льокарно) це максімум того, до чого можна було зобовязатись. Нині Анґлія нібито готова просто заплатити Франції за признання німецького дозброєння: це буде рятунок розброєневої конференції, в якій заанґажований престіж анґлійської дипльоматії (Гендерсон) та значитиме поворот Німеччини до міжнародньої співпраці. Коли такий буде вислід анґлійських відвідин, то це буде черговий і найбільший удар для Совітів: адже недармо анґлійська дипльоматія стояла і за пактом римським і за справою Сарщини і хоча вона формально „підтримує" концепцію східного пакту, проте на ділі працює у протилежному напрямку...

Українське питання в освітленні москвофіла

у віденському щоденнику.

СТАТТЯ У ЩОДЕННИКУ „ДЕР ВІНЕР ТАҐ" ПРОТИ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО КОНҐРЕСУ.

У віденському мало поширеному і політично мало замітному щоденнику „Дер Вінер Таґ" з 24. січня ц. р. опублікована стаття пера д-ра Жоржа Делюврі під назвою „Українське питання". На цю статтю не вартоб навіть звертати уваги передовсім з огляду на щоденник, у якому вона появилася. Колиж ми все таки на ній спиняємося, то робимо це з уваги на її зміст, наскрізь русофільський, і з уваги на її тенденцію.

На самому початку статті автор жалує, що про українську справу нема досі ні одного поважного, вичерпуючого і всестороннього, науково обоснованого твору на европейських мовах. А все те, що досі на тих мовах про українське питання появилося, належить до категорії пропаґандивної публіцистики. Тимчасом українська справа така важна і така складна, що варта такого поважного, вичерпуючого й науково обґрунтованого твору. Бож подумати лише, що між Чорним Морем і Карпатами істнує великий і богатий простір, більший від Франції, який

„заселений у цілости або в переважаючій частині українським населенням. Щораз сильніше палає в цій около 40-міліоновій масі національне освідомлення і поширюється в ній поволі, поволіше, як твердить деяка „пропаґанда", воля до власної державности.

Істнує світова велика держава, СССР, де український елемент творить другу з черги найчисленнішу складову частину населення, цю світову великодержаву лучить із середньою Европою, а на Далекому Сході заселює територію на пограниччі з Японією і Манджурією, і в практиці є носієм і співвласником европейської імперії після великоруського (московського) елементу (або, точніше кажучи, повинен і може бути).

Істнує в середньо-східній Европі нова велика держава (не великодержава) другого ступня, Польща, де український елемент творить четвертину всього населення і стільки-ж місця займає в її армії.

Живе в західній Европі, головно у Франції, Німеччині і Чехословаччині, численна українська еміґрація післявоєнного походження, а на обох суходолах Америки — численна передвоєнна еміґрація, що примандрувала сюди продовж півстоліття і вросла в ґрунт, що нараховує понад міліон душ. є національно свідома і частинно поважно активна під політичним оглядом.

Із цих безспірних фактів насуваються далекосяглі політичні висновки. З них деякі вже є на черзі, щоби практично виявитися і в недалекій будуччині викликати сильні ділання, інші є щойно в завязку, але вони матимуть не менше далекосяглий вплив на найближчий період европейської історії".

Українство зближається саме тепер на цьому відтинку повоєнного періоду, до роздоріжжа і мусітиме скласти іспит з цього питання.

Чи зможе воно розростися до великодержавницької ідеольоґії, щоби на рівних правах з російським елементом, найближчим братнім народом, свідомо, дальше будувати і розбудовувати дуалістичний державний союз, що спираючись на Карпати, був би здатний закріпити „кондомініюм" над північною Азією аж до Тихого Океану?

Чи може українство заперечить своє велике минуле на полі творення держав та їхнього внутрішнього устрою на Сході Европи (Володимир Великий, Данило Галицький, Хмельницький, Драгоманів), роздрібниться і обезцінеться в маленькодержавному, вузькопростірному націоналізмі, що спричинить упадок заповіту національно-політичної єдности Наддністрянщини і Наддніпрянщини та скотиться до ролі політичої гри Варшава-Берлін, а мабуть теж й Токіо і зробить зі свого краю арену для політичних авантурників?

Розвязки майже незбагнутої для західної Европи загадки, якою є відвернення Польщі від французької системи і приєднання її до німецької системи заграничної політики, розвязки цеї загадки слід шукати не деінде, а саме в польській концепції української справи, в концепції, яку Варшава зуміла перефорсувати як у теперішних парляментарних провідників українського елементу в Польщі, так і серед майже цілої української еміґрації на заході, не виключаючи Чехословаччини. Підготовлюваний „всеукраїнський конґрес" має дати виявлення своєї волі, а загалом дати вислів і санкцію цьому польському успіхові".

Читаючи ці стрічки маєш вражіння, що їх писала роззброюючо наївна людина, для якої не істнують ніякі політичні факти по той бік Збруча. Та річ у тому, що ця людина нам добре знана, так само відомі нам її русофільські, політичні погляди не від нині. З ними ми мали нагоду стрічатися свого часу на сторінках париського радянофільського тижневика „Українські Вісти". Там теж ми вичитували про „найближчий" українцям „братній нарід" російський і про те, щоби українці „на рівних правах" із москалями розбудовували спільну велику імперію, від Карпат по Тихий Океан, вели спільно кольоніяльну політику і т. д. Від того часу червона Москва зігнала зі світа одного з найвидатніших співбудівничих спільної „великої імперії" Миколу Скрипника, позасилала в ізоляційні табори таких співбудівничих комуністів як Річицький, Озерський, порозстрілювала таких відданих ідеї пана Делюврі діячів як Букшований, Бедан, Максимович, Ерстенюк, молоді Крушельницькі й багато багато інших, а в голові пана Делюврі від того часу нічогісінько ні на йоту не змінилось.

Всякі чужинні, американські, анґлійські, німецькі і навіть французькі кореспонденти дають певні свідоцтва про виголоджування українського населення системою большевицької господарської політики, а пан Делюврі (до речі — це ніякий француз, а старий український публіцист) торочить щось про „збріхану пропаґанду" при кінці своєї, мабуть замовленої кимсь, кому це потрібне, статті.

Дуже шкода, що цей сфранцужений у своєму псевдонімі український еміґрантський радянофіл не вспів ще поїхати до большевиків, щоби на власній шкурі переконатись, як там у практиці виглядає співпраця „на рівних правах" з російським елементом над розбудовою „спільної" імперії. Напевно скоро опинився би там на „рівних правах" з Лозинським Михайлом і Бачинським Юліяном, які теж свого часу пропаґували радянофільство не тільки статтями у віденських малозамітних щоденниках, але й окремими брошурами. Тепер представники цього найбільше „братнього" російського народу заплатили їм за те дійсно „по братньому".

Але чому і для кого пише пан Делюврі такі статті? Ясно, що не для національно вишколених і політично добре зорієнтованих українців! Він пише це в цілях диверзії як в українському національному таборі так ще більше в цілях диверзії між чужинцями, на широкій міжнародній арені, проти значіння і характеру всеукраїнського національного конґресу. Для когож потрібна така диверзія? — Передовсім для большевиків. Бо тільки для них не має значіння те, в якому органі появиться потрібна для них стаття. Для них найважніше те, щоби зміст статті можна було потім для своїх цілей якнайкраще використати. До того не забуваймо, що „Дер Вінер Таґ", це такої категорії орган, у якому за відповідною доплатою можна публікувати які хочете статті на неавстрійські теми.

Ось вам і джерело та мотиви тієї „пропаґандивної" статті, статті, що вийшла з-під пера автора, який нарікає, що досі нема основного твору про українську справу на европейських мовах. Алеж цей автор при добрій волі міг би був сам подбати про написання такого „основного" твору. Він же цілі літа нічим іншим крім „політики" на еміґрації не займається. Та шкода, що йому досі не вистарчило часу на такий „основний твір", бо якби він мав бути написаний у дусі обговорюваної статті, то пожалься Господи! Словом, борони нас Господи від такої пропаґанди і від такого „небрехливого" насвітлювання української дійсности.

В. М.

„СІЧЕНЬ — МІСЯЦЬ РІДНОЇ ШКОЛИ!"
Добутий у місяці січні дохід з коляди, щедрівки, збірки і забав та ріжноманітних імпрез треба віддати на поширення діяльности Рідної Школи.

Наші абстинентські питання й змагання.

(З нагоди минулих ювилеїв тверезости)

(Докінчення.)

Вже 1787 року, себто 5 літ після знесення кріпацтва, епископ Петро Білянський виступає проти горівки та заказує вірним приносити її до церкви й давати її парохам з требами й приносами. І саме ми можемо бути горді з того, що братства тверезости, засновані у нас митрополитом Михайлом Левицьким 1884 р., належали до перших таких товариств в Европі, бо перед ними були такі товариства тільки у Шотляндії 1826 р., у Швеції 1837 р., в Ірляндії 1838 р. та на Шлеську 1840 р.

Навіть теперішні наші братства тверезости, засновані митрополитом Йосифом Сембратовичем 1874 р. належали все ще до перших таких товариств в Европі, бо поминаючи Норвегію й Фінляндію, у всіх інших культурних краях такі товариства тверезости повстали пізніше: в Німеччині 1883 р., в Австрії 1884 р., у Франції 1895 р. і т. д.

Розуміється, що на тій основі ми так само не маємо права думати, що культурні народи середньої й південньої Европи в цьому випадку пішли за нашим прикладом, бо справа організування боротьби з алькоголізмом має свої глибші причини. З розвитком освіти й культури люди прийшли до цього переконання, що вживання алькогольних напитків і куріння тютюну це непотрібні й шкідливі звички, а що ці звички, загально поширені, ввійшли в народній побут і товариські звичаї і через масове затроювання стали грізною суспільною хоробою, тимто в цілому культурному світі виникла загальна потреба організованої боротьби з цим лихом. І коли наш народ був одним із перших, в якого проявився цей організований рух за тверезість, то це тільки один із багатьох доказів, що наш український народ належить до найбільш культурних народів і колиб він мав змогу свобідного розвитку, він певно станув би одним із перших представників вселюдської культури й цивілізації.

А був цей наш перший зрив до боротьби за тверезість стихійним народнім відрухом самооборони перед загрозливим впливом зрадливих отрут, бо наші перші Братства Тверезости засновані 1844 р. зібрали в першому тільки році свого істнування понад 50.000 членів; нинішні Братства Тверезости, засновані митрополитом Йосифом Сембратовичем 4. VIII. 1874 р., зібрали в короткому часі майже 400.000 членів. Отак, колиб згадані братства могли би свобідно розвиватися дальше, сьогодні українці були би певно зразково тверезим народом. Але вже після одного року істнування перших наших Братств Тверезости, 1845 р., краєва влада т. зв. губернія, просто заборонила організувати ці братства, а вже в пів року після заснування інших Братств Тверезости, а саме 20. лютого 1875 р. галицьке намісництво звертає увагу Митрополичого Ординаріяту, що розвитком і діяльністю наших братств тверезости — наводимо дослівно: „жиди почуваються загрожені й влада мусить взяти їх в оборону“. Колиж митрополит Йосиф Сембратович не дався залякати й далі ревно поборював пиянство, тоді 4. IX. 1882 р. цісар візвав його до себе й зажадав від нього резиґнації, висловлюючи при цьому признання за його ревну діяльність на митрополичому престолі. Розуміється, що митр. Сембратович мусів зрезиґнувати зі свого становища, не знаючи властивої причини згаданого цісарського жадання. Щойно пізніше, відомий архиепископ Штросмаєр вияснив цю справу особисто нашому митрополитові словами: „Ви мусіли відійти за тверезість. Ця тверезість псувала інтереси шляхти, шляхта звернулась за охороною до Польського Кола й Коло притягло до тієї справи міністра Андрашія, який перед цісарем закинув Вам панслявізм“. Як відомо, митрополит Йосиф Сембратович ніяким панслявістом ніколи не був і з тим політичним напрямом не мав нічого спільного, значить, він упав жертвою своєї протиалькогольної діяльности. Наслідники цього нашого незабутнього борця за тверезість не мали вже охоти йти його слідами; а тут прийшли нові часи і наш народ захопився новими ідеями й новими гаслами, а саме освітно-економічними справами, і так справа тверезости зійшла на дальше місце, а далі й призабулася. Вся енерґія нашого народу звернулася на створення й розбудову нашої української науки, освіти, приватного шкільництва, економічних і господарських установ та кооперації й на здобуття політичних, на основі конституції належних прав. І як знаємо, всі ці змагання увінчалися гарними успіхами; український народ почав здобувати собі належне місце в краю і в австрійській державі.

Та з цього не виходить, що наш абстинентський рух був штучним, чужим твором, який у нас не мав умовин до істнування.

Справа має для нашого народу перш за все важне, чисто матеріяльне, економічне значіння. На алькогольні напитки й тютюн видавав наш український народ, у межах давньої Австрії пересічно 5 міліонів ґульденів річно. Розуміється, що для нашого незасібного населення такий видаток був надто великий, тимто щорічно десятки тисячів морґів нашої рідної землі переходило в чужі руки, щорічно тисячі самостійних господарів ставало жебраками. Це знало й розуміло наше духовенство й тимто воно так ревно взялось ширити Братства Тверезости. Знали це й розуміли наші широкі народні маси і так горнулися до згаданих братств, шукаючи в них рятунку від матеріяльної руїни. А найкращим доказом великої ваги цієї справи є саме згадані вже зусилля власників горілень і тютюневих піль та продавців-коршмарів, політичними й дипльоматичними засобами знищити наші Братства Тверезости; видно, вони болюче зменшували їх доходи, полишаючи важко запрацьований гріш у руках нашого народу.

Значить, наші Братства Тверезости були природним проявом народньої самооборони, перед тим матеріяльним знищенням, що його спричинювали алькоголізм і нікотинізм. А коли в 90-их роках минулого століття вони перестали проявляти свою давню живу діяльність, то причинами цього були не тільки репресії австрійської влади й захоплення нашої суспільности іншими гаслами й іншими справами, але й особливий погляд на цю справу в тих часах. Тоді загально думали, що впиваються і курять до безтями тільки нерозумні, головно неосвічені люди й що згадані налоги буде можна викорінити через піднесення загального рівня освіти.

Але тверда дійсність доказувала цілком щось іншого. Як це нам вдалося обчислити, на основі справоздань монополів алькогольного й тютюневого, в роках від 1900 до 1908 р. наш український народ у межах Австрії пропивав річно 20 міліонів корон, а прокурював майже стільки саме. Значить з піднесенням освітнього й культурного рівня нашого народу вправді загинуло давнє безпросвітне пиянство, народ пив справді розумніше, але загалом пив і курив значно більше як давніше. Перед у цих алькогольних і нікотинних змаганнях вела наша інтелігенція, яка на забавах, празниках і весіллях просто потопала в алькоголю й завуджувалася тютюневим димом.

Д-р Іван Раковський.

Понад 700 віч у Фінляндії.

ГЕЛЬСІНҐФОРС, ПАТ. У Фінляндії відбулося дотепер понад 700 віч, на яких домагалися сфінщення університету у Гельсінґфорсі. На вічах вибрали по одному, двох делеґатів на загальний зїзд, який відбудеться у Гельсінґфорсі. У цілій Фінляндії збирають гроші на піддержання страйку студентів. Дотепер зібрали понад 200.000 фінських марок.

ПРЕЗИДЕНТ РОЗВЯЗАВ ПАРЛЯМЕНТ.

ГЕЛЬСІНҐФОРС, 29. 1. ПАТ. На вчорашнім засіданні сойму прем. Кілімакі гостро виступив проти опозиції, яка своїми довгими промовами унеможливила приняти закон про сфінщення університету у Гельсінґфорсі.

Підчас останньої сесії парляменту опозиційні посли говорили 70 годин без перерви. На 78 промовців тільки 4 послів промовляли за урядовим проектом закону.

Прем. Кілімакі виступив теж проти нападів шведської преси за втручування до внутрішних справ Фінляндії. Премієр гостро виступив теж проти парляментарної меншости, яка своєю обструкцією унеможливила розвязати таку важливу справу.

Віцеміністр скарбу заявив, що якби парлямент приняв проект закону уряду, тоді університети сфінщили би згідно з домаганням народу.

Вкінці премієр заявив, що президент республики розвязує парлямент.

Предсідник парляменту заявив, що замкне сесію нині в год. 12-ій вполудне.

——о——

Бої поліції з комуністами.

СОФІЯ, 29 1. ПАТ. Поліція, ліквідуючи комуністичні орґанізації в околиці Гарманліє стрінула гурток оборонних комуністів, які ставили опір поліції. Підчас стрілянини вбили одного поліцая і двох комуністів. Трьох поліцаїв тяжко ранили. Два комуністи втікли до ліса, але їх зловила поліція.

Академія Грушевського в берлінському університеті.

Дня 16. січня в 8. год. вечором відбулася в авдиторії берлінського університету академія в память покійного професора Михайла Грушевського, улаштована Українським Науковим Інститутом у Берліні. Як прелеґенти виступали куратор Інституту проф. д-р *Антон Пальме*, що спинившись головно на біографії покійного, оцінив його науковий доробок і ті користи, що може ще витягти з його творів і німецька наука. На аналізі головних характеристичних рис наукової праці Грушевського спинився другий прелеґент, доц. д-р *Борис Крупницький*, головним чином розбираючи „Історію України-Руси“. Обидва прелеґенти підкреслили важність нової, поданої Грушевським схеми історії східної Европи, себто тяглість розвитку історичного процесу від Київської Держави до сьогодні на українських землях, а про початки Московщини щойно в XII віці із Суздальським Князівством. Ця схема, що її тепер уже приймають навіть деякі визначніші російські історики, на жаль, ще не найшла на заході відповідного признання й оцінки. Численна публика, поміж якою були і представники німецького наукового світу, міністерств і преси, з великим зацікавленням вислухала обох рефератів.

З. Кузеля.

„Совітський терор і совітська ласка“.

„Переважно революції зїдають своїх власних провідників. Большевицька революція дає це спеціяльне видовище, що филі терору, які все повторяються в Совітах, спричинюють численні жертви рядовиків. Проводирі, без огляду на те, який не був би їх антаґонізм до тої ґрупи, що є при владі, виходять ціло“. Так говорить передова стаття „Дейлі Телеграфу“ з 19. січня, згадуючи про легкий засуд Зінов'єва і Каменєва.

В статті згадано також з обридженням про славні большевицькі „покаяння“: „Ті підлі, гідні сорому сповіди і покаяння, які були зложені перед великодушним судом, вже знані з попередніх совітських розправ і не викликують враження правди, але почуття огиди“.

Часті суди і розстріли в Совітах — це тільки доказ, що совітська влада держиться виключно терором“. (УКБЮРО, ЛЬОНДОН).

Летунський пакт Франції й В. Британії.

У політичних колах у Льондоні кружляють поголоски, що Франція не вдоволиться гарантіями В. Британії. Зате запропонує пакт взаїмної допомоги проти повітряного нападу якоїнебудь держави. Кружляють поголоски, що британський уряд прихильно ставиться до летунського пакту з Францією.

КАСУЮТЬ ПРАВОСЛАВНУ ЦЕРКВУ У ХОЛМІ.

Холмський декан повідомив варшавсько-холмську духовну консисторію, що 14. січня ц. р. в дорученння маґістрату почали розбирати православну церкву св. Духа, запечатану ще 1919. р.

У 1932. р. митрополит Денис інтервенював у міністра освіти, щоб уряд дозволив відкрити цю церкву, в якій будуть відправлятись богослуження для молоді.

Православна парохія у Холмі з приналежними до неї 36 членами начислює понад 7.000 вірних. Для цих вірних залишилась у Холмі тільки одна невелика церква св. Івана Богослова, в якій може поміститись найбільше 400 вірних.

Діставши цю вістку, митр. Денис звернувся до міністра з проханням припинити руїну церкви і дозволити її відкрити для потреб вірних.

(„Русское Слово".)

Мусоліні не вірить у мир.

Місячник „Кансіліешен", видаваний фондацією Карнеґія для пропаґанди міжнародного мира, містить в сьогомісячному зшитку статтю італійського диктатора Мусолінія. Метою статті є виснити суть фашизму, але при цій нагоді Мусоліні зясував своє становище в справі світового мира. Він тієї думки, що війна дає благородну заохоту до розвитку людської енерґії і тому він просто висміває змагання Ліґи Націй та інших мирових товариств. Він каже, що всі вони розвіються на чотири вітри, як лише прийде якась поважніша кріза. Щоби виказати значіння фашизму, Мусоліні наперед розправляється з дотеперішніми демократично-ліберальними системами і каже, що ті засади вже пережилися і мусять вмерти. На їх місце приходить фашизм, який творить державу цілковиту і їй мають підпорядкуватися горожани зі своїми інтересами.

У випуску журналу за минулий місяць помістив був статтю большевицький диктатор Сталін про суть комунізму. Він сказав, що „буржуазний пацифізм хилиться вже до упадку" і приходить пора, коли капіталістичні держави розпічнуть підготовляти імперіялістичну війну.

Дальший наступ японських військ

ПЕКІН, ПАТ. Всупереч японським урядовим вісткам, начеби у східній частині провінції Чаґар бої припинено, до Пекіну надійшли вістки, що японсько-манджурські війська наступають на цілім фронті і здобули місто Ку-Ян. З Калґану надійшли вістки, що китайські війська вирушили з допомогою до Тушікан.

ПЕРЕГОВОРИ З КИТАЙСЬКИМ УРЯДОМ У НАНКІНІ.

ТОКІО, ПАТ. На прохання маршала Чанґ-Кай-Шека японський посол у Китаю Артоші і японський військовий аташе у Шанґгаю Сузукі виїхали до Нанкіну на нараду з маршалом Чанґ-Кай-Шеком і премієром китайського уряду Ванґ-Чін-Вей. Преса сподіється від цієї наради дуже багато. Темою нарад буде китайсько-манджурський конфлікт і китайсько-японські взаємини.

В. БРИТАНІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ ВИЯСНЕННЯ ВІД ЯПОНІЇ.

БЕРЛІН, ПАТ. Німецьке інформаційне бюро повідомляє з Токіо. Британський амбасадор відвідав учора японського віцеміністра закордонних справ прохаючи виснити йому наміри Японії в Китаю й останні події на китайсько-манджурськім кордоні. Японський віцеміністр відповів, що Японія змагає до тісної співпраці з Китаєм над вдержанням миру. Манджу-ко сподіється, що СССР і Китай незабаром навяжуть переговори у справі невідкличного витичення кордонів. Одначе Манджу-ко не задумує поширювати своєї території, як про це думають у Злучених Державах, але бажає вдоволитися теперішніми кордонами.

ЯПОНІЯ БУДЕ ЗБРОЇТИСЯ ДО ОСТАННІХ МЕЖ.

БЕРЛІН, ПАТ. Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє: Японський міністр маринарки Узумі заявив у парляменті, що на випадок перегонів у морських зброєннях, Японія відповість збросннями до найдальших меж, хоча японський нарід мусів би харчуватись розводненою рижовою зупою.

Пошесть ґрипи в Румунії.

БУКАРЕШТ. ПАТ. У цілій Румунії панує пошесть ґрипи. Школи здебільша замкнені. До кінця цього тижня не буде засідання ради міністрів, бо шістьох міністрів і премієр нездужають на ґрипу.

Справа помилування Гр. Куликівця й З. Матли.

Аґ. Всхуд довідується з міродатних джерел, що згідно з §. 541 кодексу карної процедури акти справи Гр. Куликівця та Зеновія Матли (яких львівський суд засудив на кару смерти за замах на поліційного аґента, а апеляційний суд цю кару затвердив) окружний суд у Львові предложив міністрові справедливости до рішення президента держави щодо евентуального скористання з права ласки. Рішення президента держави треба сподіватися в найближчому часі.

§. 541 кодексу карної процедури постановляє, що виконання смертного присуду може наступити щойно після рішення президента держави, що він не покористується правом ласки.

Наші діти на чужині.

Різдво української кольонії у Братиславі (Словаччина). — Пластовий виступ.

Українці у Братиславі спромоглись на українську школу. Ходять до неї діти, що народилися на чужині і про Україну можуть дізнатися лише від батьків та вчителів. Виховники дбають, щоб діти пізнали рідні звичаї, пісні, танці і щоб так навчилися любити свою далеку Батьківщину.

На Різдво, 12. січня ц. р., школа разом із пластовим гуртком „Котеня" влаштувала гарне свято: ялинку з виступами самих дітей. Малі школярики колядували із звіздою (що була зроблена в жовто-блакитних барвах). На час колядок згашено на салі світло і лиш ялинка освічувала дитячі голівки. Ця точка зробила на присутніх глибоке враження. Далі йшли деклямації, народні пісні, танці-гонивітер і козачок та музичний виступ (фортепян — „Думка" Барвінського). Малі пластунки зробили приємну несподіванку своїм „пластовим привітом": під звуки пластового гимну вийшли двома рядами, тримаючи в руках букви СКОБ (це пластове гасло, що складається з початкових букв пластових гасел: „сильно, красно, обережно, бистро). Перший ряд тримав у руках ці букви, писані кирилицею, другий — латинкою (з огляду на чималу кількість присутніх чужинців). Пластуни були в народоніх одягах, з віночками на головках.

Після програми всі діти (було їх 40 душ) бавились, ходили довкола ялинки, побравшись за руки та співали „Небо і земля". Студентство і старше громадянство підхопило цей спів у зворушенні; думки всіх вітали на рідній землі..

М. Ма

Львівський повіт перед волосними виборами.

НАРАДИ ДЛЯ ОКРЕМИХ ВОЛОСТЕЙ ПОВІТУ.

Повітовий Народній Комітет на львівський повіт намітив наради для кожної волости повіту. Три волосні наради відбулися дня 20. січня ц. р., дальші відбувалися від 20. до 27. січня ц. р. Вперше Повітовий Комітет не розсилав на нараду спеціяльних запрошень, а помістив лиш відповідний обіжник у „Свободі". Не призвичаєні до такого способу повідомлень про наради, не всі громади довідалися про них в пору. Наслідком того деякі громади не були заступлені на волосних нарадах. Це потягнуло за собою деякі труднощі в праці П. Н. К., бо довелося в деяких волостях скликати нараду вдруге. Проте П. Н. К. на львівський повіт не думає на майбутнє резиґнувати з такого способу звязку з повітом. Поминаючи, що звязок політичної орґанізації в повіті через свій партійний орган є найкращий і найпевніший, то є він до того і найдешевший.

Чергові волосні наради відбулися:

1) В **Острові** дня 24. січня ц. р. На нараду явилися представники лише найближчих громад — Піски, Лани, Сердиця, з волости Острів та з кількох громад з інших волостей. Вибрано волосний комітет з головою д-ром Хрептівським зі Щирця. Членам Комітету приділено громади, з якими вони мають порозумітися для спільної праці. Рівночасно постановлено скликати другу волосну нараду на день 31. січня ц. р., на яку напевно являться представники всіх громад волости. На нараді реферував справу волосних виборів посол Лисий і він буде теж на черговій нараді дня 31. січня.

2) В **Яричові Новому** для волости Яричів Старий дня 24. січня ц. р. Була це вже друга нарада, бо перша відбулася дня 20. січня ц. р. На цю нараду явилися представники всіх громад волости. На 68 присутніх було 52 радних. На нараді вибрано ширший і вужчий волосний комітет; головою комітету вибрано о. Землинського з Яричова Старого. Оцінюючи велику вагу орґанізаційної праці Повітового Народнього Комітету, присутні зложили на орґанізаційні ціли Комітету зол. 11.53, а крім цього вплатили 16 зол. на передплату „Свободи". Яричівська волость — це одна з тих волостей у львівському повіті, де українські радні мають більшість і де є змога вибрати українську волосну управу. Реферував ред. Гриць Гладкий.

3) У **Львові** для громад волостей Сокільники і Зимна Вода дня 25. січня ц. р. В тих волостях українські громади заступлені дуже слабо. Таксамо слабо були представлені громади тих волостей на цій нараді. З деякими громадами постановлено порозумітися (з кожною окрема). Реферував на нараді ред. Гриць Гладкий.

4) В **Миклашові** для громад волости Білка Шляхотська дня 26. січня ц. р. На нараді заступлені були тільки Миклашів і Сухоріче. Наслідком того постановлено для громад цієї волости відбути ще одну нараду в Германові дня 31. січня ц. р. На нараді підписали присутні нових 7 заяв про вступлення в члени Українського Національно-Демократичного Обєднання і зложили зол. 2.30 партійного податку. Реферував ред. Гриць Гладкий.

5) В **Лісневичах** для волости Наварія дня 26. січня ц. р. Нарада була дуже численна; заступлених було 6 громад: Поршна, Підсадки, Пустомити, Милошовичі, Лісневичі і Глинна. Покищо вибрано голову волосного комітету в особі інж. Еміліяна Романова з Милошович. Постановлено відбути в Лісневичах ще одну таку нараду дня 3. лютого ц. р. Реферував і буде реферувати на черговій нараді пос. Лисий.

6) В **Малехові** дня 27. січня ц. р. Крім Жидатич і Грибович на нараді були заступлені всі інші громади і волости в числі 9. Серед великого зацікавлення виборами вибрано волосний комітет з 10 осіб. Головою Комітету вибрано п. Івана Бубеса, с. Василя з Малехова. Реферував пос. Лисий.

7) В **Зашкові** для громад волости Брюховичі дня 27. січня ц. р. Заступлені були крім Зашкова: Завадів, Зарудці, Рісна Руська та Баторівка. Вибрано волосний комітет та окрему президію комітету в складі: голова о. Мармаш із Зашкова, члени комітету пп. інж. Форнальчик Дмитро з Зашкова і Кравець Іван з Зарудець. Реферував ред. Гриць Гладкий.

Французькі селяни погрожують страйком.

У Бульонь сір Мер відбулося велике віче при участи 5.000 селян, які гостро осудили теперішню господарську політику французького уряду. Найбільше запротестували проти збіжового закону, який погіршив положення селян. На вічу одноголосно приняли резолюцію, домагаючись від уряду негайних підмог. Коли уряд не піде на руку селяни загрозили, що не платитимуть податків.

Вирішення сарського питання
й Австрія.

Відень, 27. січня 1935.

Великий зовнішньо-політичний успіх німецького уряду в справі сарської области має немалий вплив і на австрійські відносини. Пропагандивна активність тутешніх націонал-соціялістів дуже зросла під впливом рішення населення Сари вернутись до рідного краю.

Останніми днями поширювались по всіх домах Відня летючки в яких „наці" завзивають австрійське населення до витревалости в боротьбі проти теперішнього уряду і заповідають, що незабаром і у Відні запанує гакенкрайц. Дня 17. січня, коли віденці довідалися про вислід плебісциту, студенти всіх високих шкіл улаштували демонстрацію під гаслом: Назад до Німеччини! Щойно поліція і відділи війська мусіли очистити вулиці від маніфестантів.

Але не лиш у Відні, а також на провінції „наці" починають знову розгортати свою роботу, яка була якийсь час припинена з причини їх внутрішньої реорганізації. В Горішній Австрії та в Стирії ця пропаганда найінтенсивніша. В Лінцу й інших містах поширено летючки, в яких „наці" домагаються подібного плебісциту, як він був переведений у сарській области. Вулиці багатьох міст є кожного дня ранком покриті паперовими гакенкрайцами. В ріжних містах жандармерія арештувала багатьох відомих націонал-соціялістів і при ревізіях поконфіскувала великі склади зброї й муніції. Очевидно, австрійські „наці" хочуть використати конюнктуру, викликану сарським плебісцитом і натиснути на уряд.

З побільшеною активністю націонал-соціялістів зросла також і активність комуністів. Вони дістали велику допомогу через те, що маси німецьких еміґрантів-комуністів поселилися в Австрії. Комуністична партія старається для цих еміґрантів про посади, щоб леґалізувати їхній побут в Австрії. Комуністичні орґанізації надрукували в останніх трьох місяцях у нелеґальних друкарнях около одного міліона примірників ріжних відозв, брошур летючок і періодичних ґазет В 11 віденських округах (на всіх 21) виходять двічі на тиждень добре редаґовані і добре виконані ґазети в накладі 25.000 примірників.

Всі ці нелеґальні орґанізації та їхня праця ставлять уряд у дуже важке положення. Але одночасно ця протидержавна праця лівих і правих партій зберігає урядову крізу.

Взаємини між ріжними ґрупами, які творять тепер уряд, є дуже напружені. Остмеркіше Штурмшарен, які представляють лиш експозитуру австрійських монархістів-леґітимістів, думають, що єдина можлива дорога до консолідації австрійських відносин — це монархістичний лад, себто: реставрація Габсбурґів. Концепція зовнішньої політики австрійського уряду лежить у цій точці. Видані з приводу останньої подорожі Шушніґа до Риму комунікати вказують на те, що ця справа була обговорена в Римі й Італія годиться на таку політику, бо лиш тоді буде забезпечена незалежність Австрії, а в тим італійський вплив на Австрію. Це питання є одною із найважніших точок у теперішніх переговорах між Малою Антантою й Італією.

Добре поінформовані австрійські кола думають, що в цьому питанні прийде до порозуміння на плятформі так званої малої австрійської програми, яка передбачує реставрацію монархії в межах Сан Жерменського договору, бо в цьому випадку на переведення інтронізації Оттона не треба дозволу всіх тих держав, які підписали цей договір.

Ворожо до цієї концепції ставляться деякі кола гаймвери, які ґуртуються коло теперішнього міністра Фея, бо вони знають, що в такім випадку вони стратять всяке значіння в австрійській політиці. Натиск і пропаґанду комуністів вони хотять параліжувати через згоду з націонал-соціялістами. Вони все настоюють на тому, щоб не зривати звязків з „наці", бо в них бачать єдиний захист проти большевизму і знають, що чим дальше відкладати порозуміння з „наці", тим на більші треба буде піти їм уступки. Не зважаючи на такі погляди впливових кол гаймвери на австрійську політику, що відбігають далеко від офіціяльної лінії уряду, Шушніґ не може зірвати з тією частиною гаймвери, бо Фей є представником тієї маленької ґрупи в населенні, на яку уряд спирається. Не знати лиш, чи самі націонал-соціялісти захочуть піти на якесь порозуміння з урядом і чи вони взагалі можуть це робити з огляду на своїх прихильників, яких уряд дуже переслідує.

Тимчасом уряд оголошує закони проти нелеґальної роботи. Наприклад заборонили протидержавні продукції в радіо, у фільмі і на ґрамофоні. Не вільно запрошувати додому знайомих і з ними слухати державного німецького радія і т. д. Чи такі адміністративні розпорядки поліпшать положення уряду, можна сумніватись.

Ю. С—ко.

Господарська сторінка сарського плебісциту.

Побіда Німеччини в сарськім плебісциті має для неї крім великого політично-престіжного ще й не менше господарське значіння.

Версайський мировий договір у своїм IV. відділі, в 45 статті постановив таке: „Німеччина має відступити Франції в нагороду за знищення північно-французьких копалень вугля сарські копальні як незастережну, виключну і вільну від довгів власність. Це відступлення має йти на рахунок репарацій воєнних шкід". Але рівночасно з тим, рахуючись із майбутнім поворотом Сарщини до Німеччини, отже і з можливістю існування державного французького майна в чужій державі, цей самий версайський договір постановляв для Німеччини можливість викупу сарських копалень. За яку ціну?

Первісно жадала Франція 1800 міліонів франків. Відтак знижено цю суму на половину т. є. на 900 міл. Вже це зниження було великим здобутком для Німеччини, особливо, коли взяти під увагу, що — до цієї суми були враховані усі інвестиційні видатки Франції не лише на самі копальні, але й на залізничі шляхи. Ще більше вигідні є умовини сплат. Німеччина має право після прилучення Сарщини до Німеччини виміняти 95 прц. французьких паперових грошей, які є в обігу в Сарщині, на німецькі маркові банківки. Відтак ці французькі банківки може Німеччина віддати до Банку міжнародніх сплат на рахунок викупу сарських сплат. Решту викупної ціни має Німеччина заплатити доставою вугілля. Німецькі джерела оцінюють скількість французьких паперових грошей у Сарщині, яку Німеччина моглаб захопити під виміну на 450—500 міл. франків. Загально думають, що ця німецька оцінка є занизька, бо ще перед чвертьроком оцінювано загальну суму обіжної паперової французької монети в Сарщині на півтора міліярда, а тому тяжко приняти, щоби в такому короткому часі дві третини всіх грошей втікло зі Сарщини до Франції.

Але колиб навіть німецька оцінка була правдива, то й тоді решта викупної сили, яку Німеччина мала би заплатити доставою вугля, виносилаб усього 450 міл. франків т. є. біля 6 міліонів тон вугля і то напротязі пяти років. Річна кількість добутого вугля з 28 сарських копалень, які досі були в посіданні Франції виносила річно понад 6 міл. тон — з чого ясно виходить, що Німеччина дістане на свою власність сарські копальні за ціну добутого вугля протягом одного року.

М—н.

Д-Р ЕВГЕН ОЛЕСНИЦЬКИЙ. 12

СТОРІНКИ З МОГО ЖИТТЯ.

В суді не подобалось дуже те, що я відразу почав вносити українські письма і вимагати списування українських протоколів. Того в Стрию досі не бувало і це уважали великою демонстрацією з моєї сторони. Судді поляки закидали мені просто, що я їх секую, утрудняючи їм через те урядування. Судді українці радили мені з ввічливости виждати трохи з українським писанням і не зачинати так відразу. Та я знав, що як не зачну відразу, то не зачну ніколи — і робив своє.

Пригадую собі хвилину, коли я вперше прийшов до суду на процесові терміни, т. зв. оралки, і приніс кілька готових спорних писем, написаних по українськи. Сиділи при тих термінах майже всі стрийські адвокати, які мали на ті письма відповідати, і вони, побачивши українське письмо, підняли страшний крик: — „Co to jest? Tego nigdy nie bywało! My nie umiemy po rusku! Я відповів на це спокійно, що тепер найкраща нагода навчитися, та цим подразнив їх ще більше. Проти мене піднялася загальна війна зі сторони адвокатів, польських суддів, всяких канцелістів та іншого судового персоналу, що все разом аж кишіло польським шовінізмом. Всі вони злучилися проти мене, агітували проти моєї канцелярії та ширили проти мене нечувані вісти і клевети. Одначе я все те перетерпів і не подався — й ані на волос не відступив від своїх принципів, і з часом ворожнеча почала притихати. Справедливість велить мені ствердити, що в тій нагінці на мене не брав участи начальник стрийського суду, Людвік Брожинський, поляк із західної Галичини. Він не вмів по українськи, одначе, як я розпочав масами вносити українські подання, навчився читати й писати по нашому і дбав про те, щоб на українські подання виходили з суду українські реферати й відповіди; в коротнім часі він став і сам по українськи реферувати і реферував добре, а передусім дуже справедливо. Була людина наскрізь права і суддя незвичайно справедливий, а між поляками рідкий приклад обективности і справедливости. Ми були разом около 10 літ у Стрию і за той час зберіг я про нього самі добрі і приємні спомини.

Пізнавши людей і стрийські відносини, рішив я негайно забратися до орґанізаційної праці. В тій цілі запросив я на день 29. вересня 1891 р. на довірочну нараду всіх видніших українців з міста й околиці і представивши їм невідрадний стан справи в Стрийщині, розвинув перед ними програму діяльности, яку треба би в місті й повіті розвинути. Цей плян обіймав політичну орґанізацію, а передусім перестрій і скріплення діяльности „Підгірської Ради", відтак освітню діяльність через заснування в Стрию філії „Просвіти" і систематичне закладання читалень, ведення їх і надзір над ними, вкінці економічну через заснування в Стрию руського задаткового товариства й орґанізацію кредитову в повіті. При тім підніс я тоді вже конечність почати думати над побудуванням у Стрию власної хати „Народнього Дому", в якім містилисяб українські інституції і саля на збори, віча, вистави й товариські зібрання, щоб не були на тій точці все залежні від чужих. Досі м тилося „Руське Касино", відбувалися всі наші збори, вистави і забави в жидівськім готелі „Під Чорним Орлом" у ринку.

Мій плян подобався загально і лиш деякі учасники висказували побоювання, щоб не зачинати надто сильної акції, щоб ми через те, як станемо робити, не стратили того, що вже досі маємо. Та їм легко я вияснив, що нема чого лякатися, бо досі в Стрию маємо дуже небагато, а властиво не маємо нічого, тому й нема ніякого риску. Вкінці приймили всі мій плян однодушно, та як прийшло до дебати над його виконанням, то порадили собі дуже легко, бо ухвалили, що ввесь цей плян маю поступенно виконати — я, добираючи собі людей в міру потреби — „Ви давайте провід, а ми будемо вас слухати". Така стала вкінці конклюзія,

Японсько-большевицький конфлікт?

ПАРИЖ, ПАТ. Льондонський кореспондент „Еко де Парі“ звертає увагу на бої над берегами озера Бойнор на монгольсько-манджурськім кордоні. Озеро є границею між Манджу-Ко і совітською Монголією. Саме тепер Манджу-Ко зголосила свої територіяльні претенсії в цих околицях. Конфлікт між Манджу-Ко і совітською Монголією є в дійсности конфліктом Японії з СССР.

Льондонські кола побоюються, щоби збройний конфлікт над берегами озера Бойнор не відограв ролі Сараєва на Далекому Сході.

МОСКВА, ПАТ. ТАСС заперечує вістки закордонної преси про бої большевицького війська з японсько-манджурським військом в околицях озера Бойнор.

Японія будує летовища в Китаю.

ШАНГАЙ, 29. 1. ПАТ. Китайська преса пише, що японські війська заняли місто Тунг-Ча-Тсе. В богатьох прикордонних місцевостях японці зорганізували міліцію під проводом японських старшин. Японці закладають шляхи під охороною панцирок, зміцняють окопи і будують нові фортифікації. Населення зі занятих японцями місцевостей втікає до Кавдану, який переповнений утікачами.

Нарада з міністром війни.

ТОКІЮ, 29. 1. ПАТ. Китайський військовий аташе відбув довшу нараду з японським міністром війни ґен. Гаяші. Кружляють поголоски, що темою нарад був збройний конфлікт у північнім Китаю і переговори ґен. Сузукі, японського військового аташе в Нанкіні з марш. Чан-Кай-Шеком.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Організації французьких комбатантів „Крюа де Фе“ і воєнних добровольців рішили не брати участи у вуличних маніфестаціях у Парижі, які відбудуться в дні 6. лютого ц. р. у роковини минулорічних заворушень.

— В англійській палаті громад підчас нарад над фондом для безробітних почулись зпоміж публики на ґалерії ворожі оклики під адресою уряду. Поліція усунула публику з ґалерії.

— У Базель закінчились француськo-німецькі переговори у залізничих справах.

— Болгарський король Борис призначив міністра справедливости Калєндерова міністром скарбу, заступника ректора софійського університету Кікова міністром справедливости.

— У Ню Йорку 2.000 портових робітників застрайкувало внаслідок комуністичної пропаґанди.

— Всеіндійський конґрес рішив візвати всіх своїх членів і прихильників щоби не брали участи в святочному обході ювилею англійського короля.

правда, дуже почесна для мене, та вона крила в собі не конче надійну перспективу щодо самої роботи. Та покищо треба було і цим вдоволятися й подякувати за довіря. Автім це мене надто не зажурило, бо мав я тоді сам багато сили, а охоти ще більше, і люди видались мені також заінтересовані до праці.

Вже в місяці вересні 1891 р. розпочалися в Стрию мої перші виступи. В перших днях того місяця давала в Стрию концерт співацька мандрівка української молоді, яку я витав промовами з концертової естради в Стрию й опісля за пару днів у Самборі, де при тій нагоді відбулося заснування і перші загальні збори філії „Просвіти“, головно заходами Романа Сосновського, авскультанта суду і Данила Стахури, адвокатського кандидата в Самборі. На тих зборах представив я у відчиті нарис економічної програми й економічної діяльности філії „Просвіти“. Ті мої перші виступи зробили дуже добре враження і зєднали мені широкий руський загал.

З початком листопада 1891 р. скликали ми в Стрию під фірмою „Підгірської Ради“ збори, на яких проголосив я реферат про реформу виборчої ординації до сойму й парляменту в напрямі заведення безпосередніх виборів з курії сільських громад. Численний збір вислухав його з великим заінтересованням. Друкований був у „Ділі“ дословно в ч. 246. з 1891 р.

(Далі буде).

Довкола афери Форміса.

Вязанка нових подробиць.

У звязку з вбивством Рудольфа Форміса біля Праги чехословацька влада рішила розвести слідство проти Ґерта Шуберта з Берліна, Ганса Міллера з Кілю та Едити Карльсбах з Берліна за якими розписано стежні листи. Вислано їх до всіх держав, що є членами міждержавної поліційної конвенції, отже й до Німеччини.

Чеська преса довідується, що Шуберт називається направду Макс Екерт і є тим, що в серпні 1933. р. убив у Марієнбаді проф. Лесінґа.

Слідство устійнило, що тайна радіостація Форміса, яку чули дуже добре в Німеччині надавала щодень промови членів „Чорного Фронту“ та його провідника д-ра Оттона Штрасера. Крім того, говорив до мікрофону сам Форміс, що був добрим промовцем. Надавано теж персифляжі, вірші та пісні, що висмівали уряд Гітлера. Висильний апарат функціонував дуже прецизійно, і то на хвилі, що ріжнилася дуже мало від висильної стації в Кеніґсвустергавзен, тому німецькі слухачі, що ловили Кеніґсвустергавзен поневільно мусіли слухати тайної стації Форміса.

Дальше устійнено, що Форміс прибув до Чехословаччини з весною 1934 р. і спершу дуже бідував. Замешкав у одної німки в Празі і цілими тижнями лежав у ліжку, щоби менше відчувати голод. Опісля щез на довший час. З кінцем літа появився знову й оповідав, що пробував дістатися до Персії, де надіявся знайти заняття, бо в часі війни був там і навчився перської мови. Одначе в Болгарії його арештували як шпигуна і завернули назад. Опісля він знову щез на кілька тижнів, мовлячи, що їде на Чехословаччину інсталювати радіо одному лідичеві. Вернувшись увійшов у звязки з німецькою еміґрацією в Празі і в жовтні перенісся на провінцію, до готелю „Загоржі“, де, як показалося, заінсталював тайну радіостацію.

Переслуханий чеською поліцією д-р Штрасер, як кажуть, заявив, що тайна радіостація в Загоржі не була призначена для Німеччини. Німецький „Чорний Фронт“ має в самій Німеччині три висильні стації, які передавали матеріял, приготований в Загоржі.

Дальше слідство устійнило, що на спрятання Форміса визначено нагороду 100.000 марок. До його викриття, кажуть, причинився Адольф Гільденбрад, б. редактор протигітлерівської „Дойче Революціон“ в Празі. В осени м. р. він вернувся до Німеччини і покаявся, перейшов до гітлерівської орґанізації, якій виспівав все, що знав про нім. еміґрацію в Празі Від нього довідалися в Німеччині про тайну радіостацію в Загоржі. Своєю дорогою Гільдебранда арештовано, бо не мали до нього, як до перебіжчика, довіря.

Чеська поліція підозріває, що вчителька ґімнастики Едита Карльсбах, учасниця траґедії в Загоржі, є чешкою, або бодай перебувала довший час у Чехії,. Багато свідків, які з нею говорили, зізнає, що вона говорить знаменито по чеськи і то діялектом околиць біля Райхенбергу.

Цікаве, що про цілу аферу Форміса німецька преса не згадала досі ні словом.

Ревізії й арештування серед польських студентів.

ВИБУХОВІ МАТЕРІЯЛИ В „ДОМІ АКАДЕМІЦКІМ“.

Між польською академічною молодю, поділеною на два табори, проурядовий та ендецький, вибухли в останніх часах поважні конфлікти та неспокої. У звязку з цим під польським Академічним Домом побито тяжко студента Пайорського, члена „Леґіону млодих“, що йшов до Братньої Помочі, яка находиться в цьому домі. Тоді загал молоді, що ставиться неприхильно до ендеків, зажадав від ректора університету перенесення Братньої Помочі на терен університетський. Неспокій між молодю проявився також на політехніці, де під дверми ректорату вибухли дві петарди. Наслідком цього поліція перевела в Акад. Домі, що є гніздом ендецької орґанізації, ревізію, якої вислід має бути сензаційним. Знайдено вибухові матеріяли та річи до фабрикації петард. Одночасно ректорат оголосив відозву, в якій закликає молодь до спокою, інакше сенат припинить діяльність всіх академічних товариств. В останньому часі арештовано управителя Акад. Дому Войтася, портієра Яніка та студентів Каламарського і Дунаєвського. За студентом Унґаром, що пропав без сліду, розписано стежні листи.

НОВИНКИ

— Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46. 595 97-?

— **Літературний вечір,** присвячений останньому літературному конкурсові і його вислідам, відбудеться в четвер 31. січня, в домівці Української Бесіди, в 6. год. попол. Промовлятиме голова жюрі проф. В. Сімович про перипетії із преміями, після чого проф. Матіїв-Мельник казатиме про творчість нагороджених письменників. Будуть відчитані теж листи неприсутніх лавреатів. Вечір уладжує Товариство письменників і журналістів і тому вступне слово виголосить голова Товариства Роман Купчинський. Закінчить вечір цікава дискусія гостей і членів жюрі.

— **З життя Українського Клюбу у Варшаві.** В пятницю, 1. лютого ц. р., в кімнатах Українського Клюбу в Варшаві відбудеться традиційний український репрезентаційний баль. В концертовій частині візьмуть участь: відомий піяніст Станевич, який м. і. виконає інтродукцію з опери Лисенка „Тарас Бульба“, молода співачка Оксана Бурбело, артист Варшавської опери Ольховий, пані Попович (деклямація), українські ревелєрси. Підчас балю виконані будуть українські національні танці.

— **Баль чи вечерниці?** На цю тему члени Ради Товариства письменників і журналістів дістають з ріжних сторін всякі уваги. Одні висловлюються за втриманням української традиційної назви вечерниць та лякаються, що слово „баль“ відстрашить багато охочих, які не всилі подбати за „велику“ тоалету. Інші знову покликуються на факт, що в усьому культурному світі відомі „Балі Преси“ і що нема потреби виломлюватися з того звичаю; щодо тоалет, то й на деяких великих вечерницях наші пані виступають у суконях, яких не посоромилась би найкраща „балева“ саля, та й не лише старші мущини, але й наша молодь, яка буває на вечерницях, у величезній більшості має т. зв. „смокінґи“, — допускальні і на балях. Очевидно, що річ у забаві, елеґантному та одночасно свобідному характері вечора, і тому ніхто не думає відходити до справи одягів надто ригористично: видавати великі гроші на одяги у нинішні важкі часи, це справді гріх. Отже хай назва Балю Української Преси — мабуть єдиного балю в українському цьогорічному карнавалі — нікого не відстрашує, — навпаки, хай вона приманить всіх тих, які раді перевести найкращу карнавалову ніч!

— **Іменування Богдана Лепкого.** На внесення міністерства віроісповідань та освіти президент Польщі іменував доцента Богдана Лепкого надзвичайним професором історії української літератури в краківському університеті.

— **Отворення рільничо-кооперативного курсу „русских“ кооператив.** Аґ. Всхуд повідомляє, що в понеділок відулося отворення 2-місячного рільничо-кооперативного курсу, уладженого союзом русских кооператив при помочі львівської рільничої палати. В салі Народнього Дому у Львові зібралися курсанти та представник воєвідства і рільничої палати. На курс приїхало 54 слухачів. Найближчі курси малиб відбутися в Сяноці та Сокалі.

— **Плямистий тиф.** В селі Сопоті біля Сколього стверджено 9 випадків плямистого тифу. Справою занялася санітарна влада і перевела відповідні охоронні засоби.

— **Нагорода Польського Радія.** Число абонентів Польського Радія доходить до 400 тисяч. У звязку з тим дирекція П. Р., ідучи слідом закордонних стацій, рішила визначити нагороду для абонента, що буде 400-тисячним з черги. Форма нагороди ще не устійнена.

— **Новий польський лавреат.** Польська академія літератури признала нагороду 3.000 зол. для т. зв. молодих Ялю Куркові на основі фраґменту його повісти п. н. „Грипа шаліє в Найраві“, оголошеного в одному літературному журналі. Ялю Курек живе в Кракові і видав уже кілька томів поезій.

— **Ґерінґ убив дикого кабана.** В першому дні ловів у біловежській пущі вбили 8 диких кабанів, два заяці й одного рися. Премієр Ґерінґ убив дикого кабана. Дипльоматичні лови скінчаться в середу або четвер. В четвер теж вернувся би Ґерінґ до Варшави, а відси до Німеччини.

— **Арештування комуністів.** В Косівщині (Рибно-Кобаки) арештовано в останньому часі провідників комуністичного руху. При ревізії знайшли у них летючки та інструкції КПЗУ.

— **Після катастрофи в Синевідську.** У звязку з залізничою катастрофою в Синевідську Вижньому пов. Стрий слідча влада припинила в урядуванні управителя цієї стації Склярчика і машиніста Комаринського. До Синевідська делеговано зі Стрия урядовця Северника. Стан тяжко ранених осіб є вдоволяючий.

— **Святотатство.** До церкви в Нусмичах пов. Сокаль добулися в ночі злодії і забрали крім дрібної готівки золоту монстранцію і три срібні чаші. Золотої чаші не завважали. Злодії втікли в поле, розходячись в ріжні сторони, наслідком чого поліційний пес не попав на їх слід.

— **90-денну голодівку** розпочав власник фабрики корків у Рівному, Лерман. Він покинув мешкання жінки, винайняв окрему комнату і розпочав голодівку. Вже сорок кілька днів не приймає їди і тільки раз на три дні живиться бараболею. Так рішив голодувати 90 днів, опісля хоче вибратися в світ на мандрівку. Таким чином хоче очиститися з гріхів.

— **Уродини Вільгельма.** Колишній німецький цісар Вільгельм II. святкував минулої неділі 76 роковини своїх уродин. З цього приводу відбулося в замковій каплиці в Дорні богослуження, на якому Вільгельм відбирав побажання від найближчої родини. Крім того ювилят одержав багато привітних депеш, головно від німецьких військових і консервативних кол. Зате ані Гітлер ані члени нім. уряду не прислали йому побажань, хоча досі робили це щороку.

— **Купили хмародер за безцін.** В Нюйорку злицитували великий хмародер, відомий під назвою Нілсон Тавер. Міський уряд оцінив його вартість на податок на 4 міл. 200 тисяч долярів, банк дав табулярну позичку на два і пів міліона, а на ліцитації купив цей будинок Сентрал Гановер Банк, даючи тільки 100 тисяч дол. готівки понад табулярну позичку. Хмародер має 45 поверхів.

— **Нарікають на французьку негостинність.** Американці, що вертають з Франції, розписуються з негодуванням про французькі товариські звичаї. Ходить головно про запросини на обід. Пише один американець у „Гарперс Мегезін“, що француз ніколи не запросить американця на обід чи на перекуску („ленч“), ані не почастує загалом нічим. Це противне американській вдачі, бо тут кожний дуже радо запрошує знайомого на гостину. Та признають американці одну добру сторінку французької господарки: таріль гостя, коли вже трапиться гостина, все чистий. Це тому так, що у Франції кождий гість самий бере собі страву з півмиска, коли йому його подадуть, а не так, як в Америці, що тут господар розділює порції гостям. Отже, як хто бере страву з півмиска, то мусить вже її і зїсти. Інакше булоб нечемно.

— **Вкрали 80 кг. золота.** В Генуї арештовано трьох молодців, що в листопаді м. р. вкрали в Ніцеї касу, в якій було 80 кг. золота, вартости поверх одного міліона 300 тисяч франків. Золото вислав один французький банк до свого відділу в Ніцеї.

— **Новий Карузо.** Шведський професор співу у Стокгольмі, Нісе Страндберґ зробив надзвичайне відкриття, почувши припадково спів молодого столяря, Нільса Лілєдаля. Він ствердив, що цей столяр має феноменальний голос, і тому заопікувався ним. В часописному інтерв'ю заявив недавно, що новий його учень це співак з Божої ласки та що за кілька літ його голос вславиться в цілому світі, перевищуючи красою голос Карузо. Як відомо, Карузо мав бути ковалем. Тепер на короля тенорів виробляється столяр.

— **Князь Уельский компонує.** Найстарший син англійського короля, князь уельский, щоб доповнити свою освіту, останніми часами вчився грати на шотляндській кобзі. Вивчивши забажав стати композитором і написав марш „Майорка“ для шотляндської ґвардії. Марш цей будуть виконувати при всяких святочних виступах цієї ґвардії.

— **Ріжні вістки.** Американський сенат залишив президентові Рузвельтові кредит на 4 міліярди дол. для боротьби з безробіттям, щоб за ці гроші почати всякі державні роботи. — У шлеському місті Оппельн вийшов розпорядок, що кожний безробітний, якого зустрінуть на вулиці у нетверезому стані, втратить право на підмогу.— У Відні щоночі невідомі прихильники монархії розклеюють на стінах міста великі афіші з написом „Нехай живе Отто!“ — Після плебісциту в Сарі тамошні комуністи виїхали до Совітів. — Один з австрійських хеміків зробив перший штучний кришталь у промірі на 5 мм. — В еспанському містечку Вікторія біля франц. кордону вибудують за 175.000 пезет стацію для пасажирських літаків на лінії Мадрид-Париж.

— **На часі.** Теперішня пора року зі своєю незвичайно змінною погодою це правдиве нещастя для всіх ревматиків. Передовсім зимно получене з вогкістю ділає дуже відємно на стан цих хорих. Ревматичні терпіння проявляються в наглих сильних болях в мязах і суставах; тоді хорі шукають розпучливо якогось засобу для втихомирення терпінь. Добре, якщо нагадають собі Аспірину, яка є дійсним ліком при ревматизмі. По Аспірині потимося і в цей спосіб організм виділює шкідливі для нього субстанції, а передовсім призбираний у суглобах у формі кришталків сечовий квас.

—о—

ДИВОГЛЯДИ.

ЛІҐА НАЦІЙ І КИТИ.

На останньому своєму засіданні Ліґа Націй займалась між іншим питанням, як охоронити китів. Ці королі моря вигибають занадто швидко і по з рук членів тих держав, які належать до Ліґи Націй. 40.000 китів убивають річно і за якийсь час можуть вони щезнути. 17 держав обіцяло вже Лізі робити це обережніше. Ех, якби так усі европейські народи мали таку опіку Ліґи! На жаль, Ліґа опікується тільки грубими рибами.

КНЯЖНА-ФІЛЬОСОФКА.

Останній еспанський король має тітку. Евлялію. Тітка Евлялія має колекцію чудових самоцвітів: брилиянтів, смараґдів, рубінів, сафірів, перстенів, ковтків, перел вартости на добрі міліони. Підчас війни, коли княжна жила в Парижі, вислала вона свою дорогоцінну скриньку до Еспанії. Так, на випадок, щоб німці не забрали скарбу разом з Парижем. Скринька пропала і аж згодом найшли її у льоху королівського замку в Мадриді. Передали її до еспанського банку. Тепер не можуть її там найти.

Княжна Евлялія заявила на це ось-що:

— І в королівській палаті і скрізь в Еспанії таке безладдя, що було би дивно, якби дорогоцінности не пропали.

Коли дирекція банку в Мадриді довідається про ці слова, напевне скаже, що княжна має рацію.

Відозви й комунікати.

ДО ВІДОМА ВСІХ ФІЛІЙ І ЧИТАЛЕНЬ „ПРОСВІТИ“.

Від 1932. р. Головний Виділ Т-ва „Просвіта“ вказав у своїх обіжниках Читальні, щоби не тільки очистити свої бібліотеки із сконфіскованих книжок, але, щоби також були обережні в набуванні нових книжок. Тимчасом ще й тепер доходять зовсім певні повідомлення, що по Читальнях вештаються ріжні люди, називають себе кольпортерами „Просвіти“ і впихають Читальням всілякого року книжки. Заявляємо ще раз, що Головний Виділ не висилає тепер ніяких кольпортерів і до Читалень „Просвіти“ не можуть мати вступу ніякі незнані Виділам Читалень чужі люди, які не виказуються повновластю дотичної Філії або Матірнього Товариства.

Виділи ще раз підчеркуємо, що Читальні обовязані замовляти всі свої книжки тільки в книгарні „Просвіти“ — Львів, Руська 1., бо тільки тоді будуть мати запоруку, що до бібліотеки не попадеться невідповідна чи сконфіскована книжка.

Виділи Читалень, які не будуть придержуватися цього зарядження, будуть завішені в урядуванні.

Філії обовязані стежити за строгим виконуванням повищого зарядження.

ГОЛОВНИЙ ВИДІЛ.

Із судової салі.

ПРИСУД В СЯНІЦЬКОМУ ПРОЦЕСІ.

Як нашим читачам уже відомо, в Сяноці відбувався від 23. січня ц. р. перед судом присяглих процес проти вісьмох селян за перепачковування нелеґальної літератури ОУН з Чехословаччини до Польщі.

На розправі всі підсудні заперечили свою вину. На основі зізнання поліційних свідків і актів чеської поліції, присяглі судді потвердили вину підсудних.

На основі цього вердикту трибунал засудив усіх підсудних у суботу 26. січня ц. р. в год. 3-ій вранці за провину зі статті 155 §. 1. і 2. к. з. на кару від 1 до 2 і пів року.

І так Гната Гонимара, Василя Ґоропа, Василя Сиса, Федя Папідоха і Юрка Ґеряка засудили до $2^1/_2$ р. вязниці: Івана Ґеряка і Вас. Ткача по 2 роки; Михайла Ткача на один рік вязниці.

Дописи.

СТРИЙ.

Просфора Т-ва „Міщанська Бесіда“. Дня 19-го п. р. відбулася традиційна просфора Т-ва „Міщанська Бесіда“ у власній домівці для членів і симпатиків товариства. Просфору поблагословив місцевий завідатель і зложив побажання в витревалости в дальшій праці. Настрій свята піднесло те, що рівночасно вручено грамоти почесним членам товариства, а саме проф. гімн. Залеськову і Ціснкові.

Просфора в Т-ві слуг. Дня 20-го січня відбулася просфора в Т-ві слуг у власній домівці. Гарно прибрана зеленю кімната, стіл накритий скатертю, уложений в підкову, заставлений горіхами, яблуками, цукорками й іншими святочними снідами дали тим найбіднішим, розпорошеним по ріжних домах у службі без родинного тепла ілюзію Святого Вечора в крузі найдорожчих. Велика вдячність належиться голові Товариства Впн П. О. Бачинській, що уміла тим родинним теплом овіяти це свято, а також членам виділу і наслособзникам, що численною участю, співом і великим заінтересуванням причинились до звеличання цього дійсно потрібного свята.

Ялинка Рідної Школи на Ланах. Старанням батьківського Комітету й управи Р. Школи на Ланах улаштовано в дні 26 І. на передмісті Лани біля Стрия ялинку для дітвори передмістя. Вщерть набита саля розспіваною і розбавленою дітворою свідчила про доцільність такої імпрези; обдарована солодощами, чаєм та іншими закітками, дітвора буде довго розповідати про своє задоволення і радість своїм родичам, які не могли поміститися в салі через брак місця. Сердечна подяка належиться інж. Бандері, управительці школи п. П. Галайчуковій та голові кружка п. В. Дибі.

Вшанування памяти М. Грушевського в Рідній Школі. Дня 26. І. вшанувала память Мих. Грушевського Рідна Школа в Стрию в той спосіб, що улаштовала в год. 8. рано Богослуження в церкві; по повороті до школи виголосив відповідний реферат проф. Кадиник, а шкільний хор відспівав „Заповіт“, „Журавлі“ і національний гимн.

Просфора в т-ві Українських Купців і Промисловців. Дня 27. І. зійшлися члени філії т-ва Українських Купців і Промисловців на спільну просфору в домівці „Міщанської Бесіди“. Замітніщим на просфорі було вручення грамот почесним членам, а саме п. О. Бачинській, о. канонікові і деканові Г. Стрийському, П. Гошовському та д-рові А. Гарасимові.

Хор польських ревелерсів. При кінці треба згадати про концерт хору польських ревелерсів Ерівна, який відбувся в Стрию 24. І в салі польського „Сокола“. Він замітний для нас тим, що в його програмі був сольовий танець, що його відтворювала донька інж. Михайла і Мелянії Кравців, знаних у Стрию як стовідсоткових. Громадянство здивоване, що воно має означати. Чи теоретичні гасла й міркування гурра-патріотів призначені тільки для наївної молоді, а в дійсности можна робити що інше? Навіть протилежне? Крім того між точками концерту відспівано фокстрот укладу нашого надійного молодого композитора Весоловського Богдана. Той фокстрот відспівано на концерті українських ревелерсів 26. XII. під наг. „Байка про зайчика“, а тут під наг. „Bajka o murzynie“.

ГОРОДОК.

Просфора читальні „Просвіти". Заходом виділу читальні „Просвіти" в Городку улаштовано дня 27. н. м. в год. 8 вечором традиційну просфору в домівці каси „Поміч". Точно у визначеній годині прибули гості в числі понад 120 осіб, між якими переважали міщани й передміщани, а бракувало деяких інтелігентів. Цей святочний вечір розпочався посвяченням дарів о дек. Роздольським та привітом голови читальні адв. Климом Карачевським. Окремо подякував промовець пaням Лаптутовій, Мельниковій і Левковичевим, які щиро занялися приготуванням вечері та місцевому міщанському хорові під батутою вправного диригента п. Мельника, що відспівав низку вміло виконаних народніх пісень. Опісля було кілька промов, як о. Шарановича про вагу і значіння Рідної Школи та п. В. Пропишина про обовязок ушанувати гідно бувших меценатів, як д-ра Озаркевича і Матковського, довголітнього голови читальні стараннем яких набуто в Городку в Ринку величаву будівлю з обширною театральною салею. Це дім „Помочи", де тепер відбуваються всякі пописи, імпрези та більші сходини: для менших зібрань уживається домівок також у Народнім Домі філії „Просвіти". Дальше була промова п. С. Лаптути, який, як пильний і совісний працівник тут. Українбанку закликав присутніх уникати непотрібних і зайвих видатків а кожний відложений гріш складати на дрібну ощадність до тогож банку, в якім по нинішний день зложено кільканацять тисяч зол. дрібних ощадностей, з яких то грошей неодин бідняга скористав при помочі позички. Опісля промовляла п. Ковальчукова про способи наладнання живішої співпраці між громадянством, нарешті вдруге понад годину промовляв господар свята адв. Карачевський про наше суспільне культурно-економічне і політичне положення по цей і той бік Збруча. Вкінці п. Писарівський торкнувся положення наших братів під большевицьким ярмом і візвав молодь вступати в ряди українських спортово-руханкових товариств. На святі не забули також про інвалідів і Рідну Школу, бо на зазив о. Шараневича гості зложили квоту 15·35 зол., з чого половину вислано на Рідну Школу й половину на українських інвалідів у Львові. По спільній вечері учасники провели весело кілька годин на товариських забавах і розмовах, бо нам заборонили музику з танцями, щоби в той спосіб звабити нашу молодь на забаву „стшелєцьку", яка відбувалася в сусіднім будинку магістрату. Слід зазначити, що свято уладжено без алькоголю. **Присутній.**

СПОРТ.

ПЛИВАКИ, ПОЗІР!

Пливацький Субреферат Львівщини повідомляє, що перший пливацький тренінг у критій плавальні відбудеться в понеділок, 4. лютого ц. р. в год. 18·45; білети вступу для незаписаних на курс в ціні 0·50 зол. можна набути в домівці У. С. С., Руська ч. 3. I. п. (Міщанське Братство), а в дні тренінгу при касі. Провідниками й інструкторами курсу назначено: Тад. Юрійчука, Ю. Шухевича, В. Сліпка й Б. Блажкевича.

ЗВІДОМЛЕННЯ

зі збіркової акції викупна „Українського Городу" у Львові в 1934 році.

ВИКАЗ VIII.

Зложили в золотих: о. Фільварків, Демня 1, Фелфер П., Калуш 2, Федоровичева С., Білгорай 2, о. Федоришин Е., Воробіївка 1, „Фарболь" Станиславів 2.50, Федевич Л. Дрогобич 2, Филипович О. Самбір 1, Філь І. Перемишль 2, мг. Футуйма Г. Варяж 2, Фірманюк М. Снятин 2, Флякевич Л. Залози-Любеля 2, д-р Федів 1, Львів 11, Фусік Л. Львів 0.70, інж. Фещенко-Чопівський Катовиці 5, д-р Федів І. (збірка в „М. С." Львів) 7.50, о. Хавалко І. Хмільно 5, о. Хавалюк М. Волщів 2, о. Цегельський Янів 2 ам. дол., „Центросоюз" Львів 25, Чоботар В. Станиславів 2, о. Черніцький В. Диків Ст. 3.30, Чепіль І. Винники 1, Чорніївна М. Броди 1, Чайковська М. Перемишль 1, Чепля В. Львів (збірки) 30.40, Члени С.-Б. Львів 25, о. Чехут П. Волщів 1, Митрополит гр. Шептицький Львів 56, д-р Шухевич М. Львів 5, і 1 ам. дол., Шевчук М. Калиш 1, інж. Шматера В. Зелізника 5, Шкрумеляк Ю. Львів 2, Шарий М. Краків 1, Шевчукова Р. Тустановичі 1, Шкільник Т. Добра 2, дир. Шах С. Перемишль (збірка) 12.50, Шинкаренко Д. Львів 2.20, Шулякевич Б. Сянік 2, о. Щуровський Й. Стинава Ниж. 3, Юринець Л. Тшебіня 2, Яцків А. Краків 0.70, Ярош О. Львів 1, Яцик С. Львів 2, Явний М. Коломия 1, Явович О. Борщів 6, Якишинів К. Микуличин (збірка) 20.50, о. Яблонський І. Глинковате 2, Яськуляк Т. Чортків (збірка) 24.

Зіставлення: Разом зібрано протягом 1934 року: 3.367.61 золотих, 200 чеських корон, 29.25 ам. долярів та 50 канад. долярів.

Оскільки перерахуємо чужі валюти на золоті, одержимо суму 3821.46 золотих.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича: Болехів:

30. І. „Спадкоємець".

Великий Міський Театр.

Середа, 30. І. год. 7·30 веч. „Міщанин шляхтичем".

Четвер, 31. І. год. 7·30 веч. Стшелецка вистава.

Театр Ріжнородностей.

Середа, 30. І. год. 7·30 веч. „Нічні лети".

Четвер, 31. І. год. 7·30 веч. „Мій коханий дурнику".

Кіна.

АДРІЯ: „Людина - мавпа" та додатки
АПОЛЬО: „Її шампанська ніч".
АТЛЯНТИК: „Пан без мешкання".
ВАНДА: „Острів проклятих душ" і „Риск життя".
ҐРАЖИНА: „Чи Люцина то дівчина" і „Змагання у боксі" (Бір проти Карнера).
КАСИНО: „Світ сміється" (совітська комедія).
КОЛІСЕЙ: „Любов початкуючих" і ревія „Фукс жениться".
КОПЕРНИК: „Родина Ротшильдів" і „Червоний чіпець".
МАРУСЕНЬКА: „Родина Ротшильдів" і ревія.
МІРАЖ: Рамон Новарро, Джанета Мекдональд і Секрет жінки.
МУЗА: „Віва Вілля!"
ПАЛЯС: „Циганські мельодії".
ПАН: „Марш часу", „Що мій муж робить у ночі".
ПАСАЖ: „Демон золота".
РАДІО: „Радісна година", Мікі-Мавс.
СВІТ: „Нуждарі" і „Париж в огні" (дві серії разом).
СОНЦЕ: „Мата Гарі" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Вкрали людину" і ревія зі Стефою Стадниківною.
УТІХА: „Рука месника" та ревія.
ХИМЕРА: „Котячий пазур".

Закордонне радіо.

Середа, 30. січня 1934.

Братислава (298,5) 17·10 Камер. муз., 20·00 Симф. концерт, **Кошиці** (259,1) 17·05 Для Закарпаття, **Прага** (470,2) 11·05, 15·55, 20·00 Концерт, **Париж** (1648) 21·00 Муз. вечір, **Білгород** (437,3) 13·15, 16·30 Спів, **Берлін** (356,7) 16·00 Вес. пополудне, 20·10 Вок. дуети, 22·35 Симфонія ч. 5. Брікнера, **Кенігсвустергавзен** (1571) 18·00 Пісні, 20·10 Сучасна форт. музика, **Мінхен** (405,4) 13·25 Пісоньки, 14·20 Солісти, **Будапешт** (550,5) 12·05 Циг. музика, 13·00 Сальон. муз., 17·30 Спів, **Мілано** (368,6) 11·30 Тріо, **Рим** (420,8) 20·45 Концерт.

Четвер, 31. січня 1935.

Братислава (298,8) 20·30 Скрипка. **Кошиці** (259,1) 18·00 Для Закарпаття, **Прага** (269,5) 12·35 Сальон. муз., 15·55 Симф. концерт, 21·05 Чілійська форт. музика, 21·30 Модні пісоньки Мексику й Півд. Америки, **Париж** (1648) 13·30, 21·45 Концерт, **Білгород** (437,3) 17·00 Скрипка, 20·00 Композ. концерт проф. Ісерліса, **Берлін** (356,7) 19·00 Солісти, **Гамбург** (331,9) 19·25 Пісні Ґріґа. 23·00 Музика, **Кенігсвустергавзен** (1571) 16·00 Розривкова музика, 20·50 Трансм. з Нюйорку: Танк. музика зза Океану, **Мінхен** (505,4) 14·20 Солісти, 17·50 Форт., **Будапешт** (550,5) 13·30 Скрипка, 18·40 Концерт, **Мілано** (368,6) 11·30 Музика, 17·10 Вок. концерт, 21·00 „Неро" оп. Масканіа, **Рим** (420,8) 13·45 Легка музика, 17·00 Вок.-інстр. концерт,

Львівське радіо.

Середа, 30. січня 1934.

6·45 Ранішня авд., 7·50, 22·00 Реклям. концерт, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метерольоґічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Популярна й легка муз. з гр. пл., 13·00 Полудн. денник, 13·05 Нар. танки з гр. пл., 15·30 Експорт, 15·35 Біржа, 15·52 Пять хв. вітру від моря, 16·00 Італійські настрої — концерт, 16·45 Для ст. дітей: Хвилина питань, 17·00 Пісні Шуберта (Тромпчинська), 17·25 Діти домагаються помочі, 17·35 Сальон. музика з гр. пл., 17·50 Спорт. порадник, 18·00 Наука стенографії, 18·12 Культ. і мист. життя, Сільва рерум, 18·15 Бражс: форт. тріо ц-дур оп. 87, 18·45 Актуальні питання в самоврядуванні, 19·00 Нар. пісоньки з гр. пл., 19·20 Гутірка, 19·30 Шуман: Манфред — увертюра з гр. пл., 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Орхестра співилася, вес. муз. авд., 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Шопенівський концерт, 21·30 Літ. хвилини (лет. поезія Меч. Лісевича), 21·40 Спів, 22·15, 23·05 Танк. муз.

Четвер, 31. січня 1935.

6·45 Ранішня авд., 7·50, 22·00 Реклям. концерт, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метерольоґ. вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Для мол. дітей: Говорять і співають діти, 12·30, 13·10 Концерт (муз., спів), 13·00 Полудн. денник, 13·05 З ринку праці, 15·30 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Військ. марші, 16·45 Лекція фр. мови, 17·00 Рішення драм. конкурсу для Театру Уяви й авд. „Міст брехні" Авергаймера, 17·50 Листи та програми, 19·00 Сільва рерум, 18·05 Як будуємо школу, 18·15 Віденські мельодії з гр. пл., 18·45 Що читати, 19·00 Концерт хору, 19·20 Промова прем. Єнджеєвича з нагоди іменин президента держави, 19·30 Чайковський: Caprice Italien із гр. пл., 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Куток красзн. т-ва, 20·05 Легка музика, 20·45 Веч. денник, 22·55 Як працюємо 21·00 Концерт (муз., спів), 22·15 Почт. техн. скринька, 22·30, 23·05 Танк. музика, 22·45 Відч. в есперанто: „Гор. Шлеськ".

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр у Львові у приватних оборотах 5·33·— зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·06, Париж 34·93, Берлін 212·70, Цюріх 171·46, Голяндія 358·40, Прага 22·12, Італія 45·28, Нюйорк кабель 5·35·—, Нюйорк чеки 5·34 7/8.

Золото: Доляри 8·910—8·930, Франки фр. 34·30—34·60 Дукати 81·50—82·00, Корони 36·20—36·50, Рублі 45·50—46·30.

Срібло: Корони 0·32, Рублі 1·25, Фльорени 0·07—0·08.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 29. січня ц. р. з приводу зниженої тенденції цін на масло не ставить. Кооперативам платив за:

		льоко Львів.
1 л.	молока	0·15 „
1 л.	сметани	0·60 „
1 к.	яєць	4·10 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 25 сот.

Тенденція на масло знижкова, на молоко і сметану слаба, на яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 25 січня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахописарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Молоді кури	І. кл.	за 1 кг.	0·95 зол.
Старі „	„	„	0·80 „
Качки	„	„	1·00 „
Індики	„	„	0·90 „
Індички	„	„	1·00 „
Підгодов. гуси	„	„	0·90 „
Пантарки	„	„	1·10 „

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ДВА покої, кухня комфорт, зараз до винайму. Інформації: телефон 28-70. 909 2-3

АДВОКАТ прийме початкуючого спосібного аплеканта на практику. Зголошення з поданням умовин до адміністрації „Діла" під „Округ". 915 2—2

ВИЙШЛА БИ за 48—60-літнього урядовця. Зголошення до 10. лютого до „Діла" під „Весна". 916

ПРОДАВЦІВ (ЦЬ) по інститутціях і домах прийме на корисних умовах фабричний склад паперців і хуток „Калина". Львів, ул. Бляхарська 11. 917 1—1

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . . зол. 0.35
„ одношпальтовий в тексті і новинках „ 0·60
„ „ на першій сторінці . „ 0·80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . „ 0·10
шукаючі праці . . . . „ 0·07
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . . зол. 480·—
„ „ 1/2 . . . . „ 250·—
„ „ 1/4 . . . . „ 130·—
„ „ 1/8 . . . . „ 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.